Debreczen, 1900. XXVII. évfolyam 281. sz. Péntek, november 16.

Előfizetési árak:
ostán vagy házhoz küldve:
Egész évre. 20.— kor.
Félévre . 10.— kor.
Negyedévre 5.— kor.
Egy hónapra 1.70 kor
Egyes szám ára 8 fill.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVŰPÁRT KÖZLÖNYE

Hirdetések dija:
Egy □ cm. területenként 8 fillér.
Nyilttér és magánérdekü közlemények soronkint 40 fillér.
Megjelenik minden nap, az ünnepek és vasárnapok kivételével.

Szerkesztőség: Kossuth-utcza 13.
Ide küldendők a lap szellemi részét illető közlemények.

Felelős szerkesztő:
Dr. Orbán József.

Kiadóhivatal: Kossuth-utcza 13.
Előfizetés, hirdetés és magánérdekü közlemények felvétele.

Döntés után.

Debreczen, november 16.

A hosszas és magas szinvonalon álló vita a képviselőházban bevégződött s a határozat, mely a miniszterelnök álláspontját emelte érvényre, végre meghozta a kivánt nyugalmat, mely az ország hangulatát napok óta folytonos izgatottságban tartotta. Az alkotmányjogi kérdés tehát közmegelégedésre oldatott meg és e megoldás alkotmányunknak a trónöröklés kérdésében megállapitott rendelkezéseit annyira megvilágitotta s annak minden mellékkörülménytől független, önálló intézkedéseit oly tisztán állitotta a nemzet szemei elé, hogy minden kétely eloszlott a miniszterelnök által formulázott álláspont szigoruan törvényszerüsége felől.

Széll Kálmán miniszterelnök tehát ismét megmutatta, hogy uralkodik békés és konciliáns szellemü politikájával az elmék és a kedélyek felett s hogy bár a képviselőház tárgyalásai rendkivül sokféle és ellentétes felfogást juttatnak kifejezésre, midőn a döntésre kerül a sor, az ő higgadt s kizárólag a nemzet érdekeit szemelőtt tartó felfogása előtt még azok is meghajlanak, kik máskülönben a szabadelvüséggel közösséget vallani nem hajlandók.

A legnagyobb nyeresége tehát a vitának az ország felizgatott nyugalmának helyreállitása, mely a miniszterelnök érdeme; de nem kevésbé fontos eredmény az is, hogy a trónöröklés kérdésében többé aggály fel nem merülhet, mert a szabadelvü párt részéről kifejtett érvek sulya alatt az ellenzék is kénytelen volt meghajtani zászlóját s elösmerni azt, hogy az ország alaptörvényeinek s alkotmányának a megoldás teljesen megfelel.

Feltünő jelenséget a képviselőház hosszas tárgyalásainál az képez, hogy a miniszterelnöknek és a kormánynak tulajdonképen nem is a minden kétségen kivül törvényes és alkotmányos javaslatot kellett megvédenie, hanem védelmeznie kellett magát az alkotmányt a néppárti felforgató törekvések ellenében.

A számra nézve csekély, de vehemenciában legelső pártocska oly szivós és makacs ellentállást fejtett ki a tárgyalásnál, melyből meggyőződhettünk annak szükségéről, hogy a szabadelvü pártnak a legéberebb ellenőrzést és a legerősebb akciót ezen párt ellenében kell kifejtenie. A melyik párt ily szivós makacssággal kiván érvényesülni akkor is, mikor a kérdés lényegében a kormány álláspontjának igazat ad, annak nem lehet más czélja, mint zavart előidézni s e zavart felhasználni, hogy egyenetlenséget támaszszon.

Ez nem politikai elvekre támaszkodik, hanem pusztán azon igyekszik, hogy a helyreállitott békét miként lehetne megbontani és e czélja elérése végett kész akármilyen szövetségre lépni s legádázabb ellenségével is egyezséget kötni, mint azt legutóbb megmutatta, midőn függetlenségi néppárt czimmel akarta a józan gondolkozásu elemeket megtéveszteni álláspontja tekintetében.

Rendkivüli figyelmet igényel részünkről e párt akciójának ellenőrzése nem azért, mintha oly ellenféllel állanánk szemközt, mely akár elveinek vonzóerejénél, akár számbeli arányánál fogva a szabadelvüségre nézve veszélyes lehetne, nem is azért, hogy félhetnénk elveinek terjedésétől, hanem azon oknál fogva,

TÁRCZA.

Aranyos Gitta.

— A „Debreczeni Ellenőr" eredeti tárczája. —

Irta: *Gál Zoltán.*

Margitnak hitták ugyan, de én Gittának szerettem őt nevezni. Csodás lány volt, valami sajátságos vegyülete a párisi grizettnek és a madonnatisztaságu szüznek. Bármi izgató dolog említésére különben sápadt arczán lángrózsák gyultak ki s ekkor tökéletes. ideálszép volt; oly szép, minőt csak Rafael tudott festeni, ő is csak egyszer. A természete is olyan sajátságos vala; százszor figyeltem meg ugyanazon helyzetben és kaméleonként százféle alakot mutatott. S én istenem, mindegyik változásában mennyi mondhatlan báj, mennyi csábos rejtelem nyilvánult.

Járása olyan ábrándos, méla volt. Soha sem sietett, mindig lassan járt s nekem ugy tetszett, mintha minden lépése egyidőben történt volna egy-egy gondolatával.

Meglehetősen alapos ismereteket szerezhettem volna felőle. Hiszen annyiszor beszéltem vele, annyiszor figyeltem meg angyaltiszta arczán egy-egy megjegyzés hatását. Régebben sokat foglalkoztam a lavaterizmussal; sokszor első pillantásra megismertem az emberek szivének legrejtettebb titkait s egész valójukat. Nála nem mentem a tudományommal semmire. Hasztalan igyekeztem felfedezni rajta valami titkolt benyomást, változást. Arcza mozdulatlan s hideg maradt, mint a jég, mely magára ereszti a napsugarakat, de vissza nem veri azokat. Ilyenkor kivánesian néztem a szemébe. Eleinte reszkettem, mikor odapillantottam abba az éjsötét tengerbe, melynek hullámai végtelen titkokat rejtegettek. Később ezt is megszoktam. Sokszor majdnem szemtelenül néztem reá s ő türte ezt, kiállta bátran kutató pillantásaimat, mint a médium a hipnotizőr fürkésző tekintetét.

Oh, miért is kellett nekem azokba a szemekbe néznem!

*

Annyit már észrevehettek önök, hogy szerelmes voltam Gittába. Volt ebben a szerelemben hódolat, testvéri szeretet, baráti vonzalom s szolgai megalázkodás egyaránt. Hiszen lehetetlen is lett volna őt egyféle szerelemmel szeretni.

Lassankint kezdtem őt, mint valami földöntuli lényt, csodálni. Azt hittem, nem méltó senki arra, hogy földi szerelmet érezzen iránta. Előltem magamban az érző embert, az ősi, Ádámfoganta embert, csakhogy bámulásának szentelhessem minden perczemet.

Egyszer aztán szétfoszlott minden illuzióm. Elmondom hiven, mint történt a dolog.

*

Vasárnap délután volt, jól emlékszem rá. Estefelé el szoktam sétálgatni házuk előtt. Eleinte csak ingerből, sejtelmes vágyakozásból tettem ezt, később azonban annyira szokásommá vált, hogy nem voltam képes nélkülözni a sétát, melyet baráti körünkben — nem épen szellemesen, — szellemi ozsonnának neveztünk.

Gitta ott ült az ablaknál. Valami himzésfélével babrált, a mint kivehettem. Köszöntésemre szokása szerint komolyan bólintott. De mégis, mintha valami különöset fedeztem volna fel mozdulatain, egész lényén. E gondolaton töprengtem, mig az utcza vé

gére értem. Hasztalan igyekeztem tőle megszabadulni, nem hagyott nyugton.

Visszafordultam. Erősen elhatároztam magamban, hogy a mennyire tulságos feltünés nélkül megtehetem, figyelni fogok. Erre azonban nem volt szükség, mert Gitta némán, mozdulatlanul ült ott, fejét munkája fölé hajtva. Szemeiből forró könyek folydogáltak halavány arczára, onnan himzésére.

Az egész alak valami olyan megható, olyan édes volt, hogy elbüvölve s a csodálattól leszögezve álltam ott. Gitta sir? Istenem, lehetséges ez? Ez az erős lány, ki tán bolygót cserélt, mikor földünkre jött, kiben az embereknek helyrehozott gyarlósága oly markáns szinekkel domborodik ki, ez a lány, kinek, hogy szive lett volna, jóformán mi sem árulta el, ez a Gitta sir?

Nem hittem, nem tudtam hinni magamnak. Felnéztem a magas fákra: azok hullatták sárgult, száraz leveleiket, mint máskor, az éneklő madarak épen olyan bus danát fütyöltek, mint máskor; az egész világ olyan volt, mint régen. Csak Gitta sirt keservesen, egyre sürübben patakzott pillái mögül a köny.

Felujjongtam. Gitta tehát leány, csak olyan husból vérből való, mint volt Éva, olyan, mint ma minden szép leány. Gittát lehet szeretni.

*

Szerettem is. Hogy ez igaz, mutatja az a körülmény, hogy ma Gitta nevemet viseli. Házasságunk boldog, az Isten két kis angyalkával is megajándékozott bennünket. A kisebbiknek épen tegnap volt a keresztelője.

E nagy napra tartogatott különben Gitta egy titkot is, mit eddig hasztalan igyekeztem tőle megtudni. Tegnap aztán szo-

mivel e párt háta megett vagyonilag erős és társadalmi befolyás tekintetében hatalmas elemek állanak, melyek örömmel látnák, ha e kis párt a szabadelvü párt rovására megnövekednék. Ez a tudat adja meg ennek a kis pártnak az impulsust arra a szivós és semmi vereségtől vissza nem rettenő ellentállásra és az a remény, hogy sikerülni fog az oly nehezen létrehozott békét a pártok között megbontani.

A döntés után tehát nem kell azt hinnünk, hogy a néppártot kudarcza a további agitácziótól elrettentené. Látjuk, hogy minél alaposabb vereségben részesülnek, annál nagyobb elkeseredéssel vetik magukat azon pontra, hol valami csekély eredményt elérhetni vélnek. És ha egyéb sikert felmutatni nem tudnak, megelégesznek azzal, hogy alkalmat adnak a sajtónak velök foglalkozhatni.

Nagyon természetes, hogy választások közeledtével megélénkül a politikai láthatár és hogy ez azon időpont, midőn a politikai kitünőségek gombamódra elszaporodnak és érvényesülésre tért és alkalmat keresnek. A néppárt is reménykedik. Hadd álmodozzék, annál keservesebb lesz ébredése és csalódása.

Talán az elégnél is többet foglalkoztunk a néppárt jelen tőségével, holott tulságos fontosságot e párttöredéknek tulajdonitani nem kivánunk. De a hosszu vita tanuls ágát levonva, más eredményre nem juthattunk, mint arra, hogy ez a párt a benne rejlő agilitásnál fogva — mely figyelmünket mintegy kierőszakolja — a szabadelvü pártnak még sok dolgot fog adni s azon kell lennünk, hogy e kis párt tulságosan megnőtt önérzetét, mint eddig, ugy ezután is a lehető szük mederbe szoritsuk vissza.

A képviselőház összeférhetetlenségi bizottsága Apáthy Péter elnöklésével tartott ülésében, melyen a bizottság tagja közül Angyal József, Rátkay László, Ragályi Béla, Rudnyánszky Béla s mint előadó Dózsa Endre volt jelen, tárgyalás alá vette a Holló Lajos, Vészi József, Molnár János és Légrády Károly mint laptulajdonosok, illetőleg szerkesztők, ifj. Ábrányi Kornél, mint az Athenaeum felügyelő-bizottságának tagja, Országh Sándor, mint a Ganz-gyár és Rosenberg Gyula, mint az Ádria hajózási részvénytársaság igazgatósági tagja ellen összeférhetetlenségi bejentéseket és az előző ülésekről fönmaradt Tolnay Lajosra (Danubius-hajógyár) és Dániel Mártonra (Dinamit Nobel részvénytársaság) vonatkozó bejelentéseket.

Holló Lajosra és Rosenberg Gyulára vonatkozólag azonos czimen történt bejelentések fölött már a bizottság a mostani bejelentéseket tárgytalanoknak mondta ki. Az ülés napirendjén volt s fentebb előrolt többi bejelentések tárgyában pedig elhatározta, hogy e nevezett képviselőre nézve összeférhetetlenség esete nem forog fenn. Ezzel az ülés véget ért.

A belényesi mandátum. A belényesi választó kerület polgársága tegnapelőtti gyülésén egyhangulag Gajári Ödönt kiáltotta ki a kerület szabadelvü párti képviselőjelöltjéül. Biharmegye központi választmánya a választást november 27-ikére tüzte ki. Választási elnök Örley Kálmán országgyülési képviselő, küldöttségi elnök Buteán János gimnáziumi igazgató. Gajári Ödön legközelebb körutat tesz a kerületben.

Közoktatásügyünk.

Debreczen, november 16.

A magyar kormánynak 1899-dik évi müködéséről az országgyülés elé terjesztett második jelentése három részletben számol be az ország közoktatásügyi állapotáról és arról a tevékenységről, azon nagy nemzeti irányu munka minden fázisáról, azokról az irányelvekről és megállapitott alapeszmékről, a melyek szerint Wlassics Gyula miniszter energiája és lelkes hazafias buzalma a kultura minden ágában hatalmas kézzel épiti az egységes magyar nemzet szilárd alapjait. Bele kell néznünk e vaskos könyv soraiba és átolvasva azokat, annak eredményeit azon magasabb szempontok szerint kell összefoglalnunk, a mily magas szempontok a minisztert és miniszteriumát vezetik és a nagy épület körvonalai élesen ki fognak előttünk domborodni.

Az egyetemi oktatástól lefelé egészen a legalsó tagozatig, a közoktatás minden ágazatában a munka két irányban lesz erőteljesebb tényezőkből duzzadóvá; az egyik, az hogy a nemzeti irány belevitetik az oktatásba sokkal nagyobb mértékben, mint az rövid évekkel ezelőtt is történt és ezen irányzat okából oly oktatási ágakra fektetünk sulyt, amelyek ezt ápolni, melengetni, fejleszteni és megizmositani hivatvák, minők a nemzeti irodalom-történet intenzivebb oktatása, továbbá a müvészi oktatás felkarolása, a müvészi érzék felkeltésére czélzó munkálatok az egész vonalon; a másik pedig, hogy az oktatási intézetek reformjai olyan alapeszmékből indulnak ki, a melyeket anyagi és szellemi erők nagyobb arányu fejlődésére és a közélet, közgazdaság hatalmasabb föllenditésére czélzó követelései az életnek vetettek fel és tartanak felszinen.

Az országos közoktatási tanács első sorban az osztatlan elemi népiskolai tantervvel foglalkozott; ezt és a tantervhez készülő utasitás munkáját is megkezdé. A tanterv a gyakorlati ismeretek közlése mellett különös figyelmet fordit a szív és kedély nemesitésére, azon nagy, nevelési aranyigazság érdekében, hogy a szivbeli és észbeli összhang megteremtése a népmilliók

---

rongó s borzalmas rejtélyre váró szivvel kérdeztem tőle:

— Aranyos Gitta, miért sirtál te — akkor?

Mire feleségem isteni naivsággal szólt, mellemre hajtva bájosan piruló fejecskéjét:

— Oh, akkor halt meg a legkedvesebb — cziczám!

*

Ha nem velem történt volna a dolog, nem hinném. Igy azonban hinnem kell azt. Miért is állana Gittának érdekében a valótól eltérőt mondani?

De ha végiggondolok a dolgon, hatalmasan lép előtérbe az örök emberiség eszméjének egy isteni nyilvánultása. Ha én Gittát sirni nem látom, ki tudja, hol vagyok most én s hol ő? Hát a sors könyvében ugy van az, hogy puszta véletlenek megdönthetik az isteni ösztön folytán támadó emberi akaratot? Hát a hol csak bölcseséget feltételezhetünk, helyet lel a vak esély is? Hiszen a mennyire mi, törpe emberek, fel tudunk emelkedni Isten ideáljáig, csak örök, szent és igazságos elemekre akadunk! Oh, ha csak egy pillantást lehetne vetni a teremtő és világfentartó erő munkájába, mindjárt nem nyugtalanitana e gondolat.

De aztán megnyugszom, elhallgatok. — Eszembe jut a Göthe szava:

Der Mensch versuche die Götter nicht!

Egy szerencsétlen.

A kandalló tüze magasan lobogott és vörös sugarat vetett a fehér női alakra, ki a székben hátradőlve, álmodozó tekintettel nézett a lángokba.

De nem derült gondolatok foglalkoztatták a halvány asszonyt. Az ajkai körül mutatkozó fájdalmas vonás és kezének nyugtalan mozgása eléggé elárulta ezt.

Miért is kell neki évek óta a bántó közönyt és hidegséget elviselni? Miért e vágy boldogság és szerelem után? Délután itt volt barátnője, megcsodálta gyönyörü szinházi öltözetét és sokáig beszélt imádóiról, különösen pedig S...grófról, kiért annyian rajongnak és ki mégis egyedül nála volt látható.

— Mily irigylésreméltó boldog asszony is vagy te? — kiáltott fel barátnője csodálkozással.

— Boldog? — Nem, ő nem volt boldog! Külszinre igen, de bensőleg már régóta nem. Miért is kivánt többet, mint elnyerhetett, miért volt követelőbb a többieknél? Barátnéja nem volna-e boldog az ő helyében? Hányszor irigyelte meg szabadsága, öltözetei, utazásai és figyelmes, elegáns férje miatt. Igen, barátnéja boldog volna és többi ismerősei is: — És ő? Szeretet, hüség és becsülés — csupán felesleges podgyász a modern világban, e világban, melyben élnie kellett.

A kandalló tüze lobogott és kaczagott: „Mit álmodozol oly eszményekről, melyek nem léteznek?“ Igen, az ő eszményei már rég szétfoszlottak, még házassága első esztendejében. Akkor is, mint most, a kandalló előtt ült, ő rá gondolva és arra, hogy nem sokára visszatér, a midőn azt a borzasztó levelet hozták neki. Alamizsnakérő levélnek képzelte, a midőn fölbontotta. Igen, alamizsnakérő levél volt, mely azonban kegyetlenül letaszitotta őt menyországából.

Félig öntudatlanul ment iróasztalához, kivette zsebpénzét és maga nyujtotta át a különczeknek, egy kis rongyos fiunak.

— A hugom számára, — mondta a fiu és nagy, éhes szemeivel kiváncsian nézett rá.

Maga sem tudta, hogy a következő órákat hogyan lesz képes átélni. Ő, a kit szeretett, a kit imádott, a ki őt édes nőcskéjének hivogatta, szeretett volna most felsikoltani a fájdalomtól és mégis néma maradt, mert képtelen volt egy hangot is kiejteni.

Végre megérkezett a fájdalommal várt férfi. Szótlanul nyujtotta át neki a levelet.

A férj pillanat alatt átfutotta tekintetével és dühösen gyürte zsebébe.

— A szemtelen némber! — mormogta fogai közt.

— Tehát igaz! — sóhajtott a fiatal asszony.

A férj vigasztalni próbálta és esküdözött neki, hogy ő sem rosszabb a többinél, hogy végtelenül sajnálja, hogy neki tudomására jutott a dolog... A nő merev tekintettel bámult reá, mintha nem értette volna meg, csak amidőn férje feléje közeledett, hogy gyengén átölelje, fordult el utálattal tőle. Szobájába rohant, magára zárta az ajtót és sirt, zokogott az egész éjszaka.

Első kétségbeesésében válásra gondolt; de vajjon a férj beleegyeznék-e a válásba? Nem, soha sem és ezenkivül kinevette volna őt. Összeszedte tehát magát, türtőztette fájdalmát és büszkesége lassankint megnyugvást nyujtott neki. De boldogsága örökre el volt temetve. Azután következtek azok az évek, melyekben szórakozásokkal akarta fájdalmát elkábitani. Az ő utja végkép elvált a férjéétől.

De most mi történt vele? Miért sovárogta ismét vissza azt a boldogságot, mely reá nézve örökre elveszett? Hát igazán

boldogságának alapfeltétele ; különös gondot fordit valamennyi tantárgynál, de főleg a magyar nyelvi, történeti és földrajzi oktatás anyagának megállapitásánál a nemzeti érzület ápolására.

A közoktatási tanács a polgári iskolai reform alapelveit is megállapitotta. Erről a miniszter a következőket mondja : „ez iskola jövőre két tagozatból állana és pedig : a) a négyosztályu polgári iskolából, mely népoktatási intézet s az elemi iskola 4. osztálya fölé sorakozik ; b) a háromévfolyamu felső polgári iskolából, mely a négyosztályu polgári iskola fölé állittatik s feladata lenne az utóbbinak, hogy mindazon közszolgálati állásokra képesitsen, melyeken jelenleg megfelelő iskola hiányában a középiskolák és felső kereskedelmi iskolák sikeres elvégzése adja meg a minősitést.“

Épugy megállapitotta a közoktatási tanács a felsőbb leányiskolai tanterv reviziójának főbb alapelveit abban, hogy az intézet egységes, nem tagozott tanfolyamu, minden elágazás nélkül való hatosztályu iskola legyen, más iskolára való tekintet nélkül, saját mivolta szerint megállapitandó tantervvel, amelyben a nemzeti iránynak az eddiginél jobban kell kidomborodnia és érvényesülnie.

A tanács szakbizottsága elkészült a tanitóképző-intézeti tantervvel is, e mellett elkészitette a tanitóképző-intézeti tanárok képzésének és képesitésének szervezeti szabályait is.

A középiskolai oktatásra nézve 1898—99-ik tanévben két jelentékeny szervezeti munkálat készült : egyik a tanárképző intézet szervezeti szabályzata. Fontos a szabályzat azon intézkedése, mely minden egyes tudományszakban a bevezető és áttekintő előadások megtartását biztositja.

Másik nagyfontosságu intézkedés az uj középiskolai tantervek kibocsátása, melyek főleg három irányban tüznek ki uj célokat.

A népoktatás terén történt fontosabb mozzanatok közül ki kell emelnünk első sorban : Budapesten a „Ferencz József Tanitók Háza“ létesitését, melyben, valamint a Kolozsvárott a közel jövőben létesitendő hasonló internátusban tanitóknak, tanférfiaknak, tanügyi tisztviselőknek főiskolákon és egyetemeken tanuló kiváló tehetségü, példás viseletü gyermekei ingyen vagy csekély dijazásért ellátást s e mellett szellemi és erkölcsi irányitást nyernek.

Ezen emberbaráti és kulturális szempontból is igen fontos eredmény jelentőségét emeli azon körülmény is, hogy alkalmas az ország tanitóságát egy eszme érdekében tömöriteni.

A népiskolák közül tiszta magyar tannyelvü volt 59·60 százalék, vegyes tannyelvü 20·81 százalék ; együtt e kettő 80·41 százalék. Legsikeresebb volt a magyar nyelv oktatása — eltekintve az állami elemi iskoláktól, melyek tiszta magyar tannyelvüek — a vegyes tannyelvü községi, legsikertelenebb a görög keleti felekezeti népiskolákban.

Az okleveles elemi iskolás tanitók száma 372-vel szaporodott, a magyarul tudó tanitóké 365 tel.

Az állami elemi népiskolák, mint a melyek ma jóformán egyedül képviselik az elemi népoktatás extenziv fejlődését, dr. Wlassics Gyula minisztersége alatt megkétszereződtek számban, jelentőségben, hatásban : emellett a miniszter, hogy az iskolák fejlesztéséhez okvetlenül szükséges jó, elégedett és lelkesedni tudó tanitói kart nyerjen ; az állami elemi tanitók javadalmazásának állandó javitásán is sikerrel fáradozik ; főleg pedig azon, hogy az állami tanitók lassan-lassan a XI. fizetési osztály elvei szerint dijaztassanak. Az állami elemi iskolák elhelyezésére a törvényhozástól kért két millió, majd utóbb öt millió koronás hitelek, mind Wlassics Gyula törhetetlen munkásságának és céltudatos politikájának gyümölcsei és egyuttal hirdetői is.

—y—e.

---

végkép el kell neki merülnie abban az üres, mit sem érő életmódban, melyben a legtöbb nagyvilági hölgy örömét találja ?

Bus merengéséből léptek zavarták fel. Az inas S... grófot jelentette be, ki pár pillanat mulva előtte állt. Forró tekintete gyönyörködve tapadt a bájos asszonyon, kinek halvány arczát a mélabus kifejezés még vonzóbbá tette. Mélyen meghajolt előtte és áhitattal emelte átlátszóan finom kezét ajkaihoz.

— Nem fogja önt a zene kimeriteni ? — kérdezte aggódva. — Oly halvány és szenvedő az arcza néhány nap óta.

A fiatal asszony tagadólag intett a fejével és hálásan nézett a férfira. Tehát észrevette, hogy szenved és a részvét jólesett szivének.

Lassu léptekkel az előszobába ment, kisérve lovagjától. Az inas vállára tette köpenyegét, mig a szobaleány legyezőt és látcsövet nyujtott át neki. Ezután karját nyujtotta a grófnak, aki aggodalmas gonddal vezette le a lépcsőn.

— No, a nagyságos asszony se boldog ám, a pénze daczára, — szólt fejcsóválva Jean. De hát nem csoda, a nagyságos ur soha sincs itthon.

— No, én nem sokáig szomorkodnék utána, hanem keresnék vigasztalót, — válaszolt nevetve a takaros szobaleány.

— Ne beszéljen ilyen badarságot, — szólt bosszusan Jean, — az olyan élet nem a mi nagyságos asszonyunknak való.

— Eh, nekem ne mondja ! — kacagott a szobaleány, — voltam én már sok előkelő házban ; de sok mindent lehetett ott látni !

Nathusius A.

Gyilkos ?

I.

Marttilac urat nagyon tisztelték a szülővárosában ; a becsületesség és tisztesség mintaképének tartották s ezt a jó hirt meg is érdemelte. Mindig jóságos volt a szegények iránt, hüségesen ragaszkodolt a barátaihoz s minden dolgában csak a lelkiismerete szavára hallgatott. Tisztelték, szerették és irigyelték.

De Martillac nem a tekintélyére volt büszke és nem polgártársainak becsülése tette őt boldoggá. Megelégedettségének és boldogságának a fia volt az oka, akiben mindazok az erények megvoltak, a melyek következtében az atyja méltó utódának tartotta őt. André huszonöt éves volt, nagyon müvelt, tehetséges és szerény fiatal ember, akinek mindenki szép jövőt jósolt.

André kevés beszédü volt s a társas érintkezésben talán tuságosan szerény és félénk ; a nap legnagyobb részét munkával és tanulással töltötte. Ellátogatott minden szalonba, ahogy az atyja akarta s szivesen elfogadott minden meghivást. Mivel azonban az ilyen meghivások a vidéki városokban nagyon gyakoriak, mindig ő volt az első, a ki a társaságból haza menekült. Otthon egyenesen a szobájába ment ; rendesen még éjfél után is égett a lámpa a szobájában.

Természetesen mindenki óvakodott attól, hogy őt éjjeli munkájában megzavarja.

Martillac ur egy kissé nyugtalankodott a miatt, hogy a fiának az arcza nagyon sovány és sápadt ; gyengéden figyelmeztette is, hogy ne erőltesse meg magát, de azért még se akarta kedvét szegni a fiának.

Nem volt ugyan gazdag a Martillac család, de azért mégis vendégszerető volt az öreg Martillac és mindig szivesen látta a barátait. Gyakran voltak vendégei s ő is sokszor volt másokhoz meghiva. Mindig magával vitte a fiát is, hogy szórakoztassa s ilyenkor mindig tapasztalhatta, hogy mindenki csak az ő fiát bámulja és csodálja.

II.

A vidéki estélyeken a férfiak egyetlen szórakozása a játék. André azonban nagyon kevés érdeklődést tanusitott a kártya iránt s mindenki e miatt is csak dicsérte őt.

Mindig korán ment haza az estélyekről, a mit szintén okos dolognak tartottak, mert egy idő óta a máskülönben csöndes városkában betörők és utonállók garázdálkodtak. Három hónap alatt ötvennél több éjjeli támadás történt. Az utonállók rendkivül ügyesek voltak, mindig csak az éjjeli órákban támadták meg az egyedül járkálókat s egy ütéssel leteritették és kifosztották. Mindez oly gyorsan történt, hogy az áldozatok közül később senki sem emlékezett a támadójának az arczára. Mivel a rendőrségnek nem sikerült a polgárokat megvédelmezni, mindenki maga igyekezett védekezni s a kinek éjjel dolga volt, egyedül nem ment egy lépést se, hanem csak másoknak a társaságában.

Martillac szintén fölfegyverkezve járt éjjel az utczákon. Egy este, a mikor a barátját elkisérte s aztán egyedül ment haza a lakására, őt is megtámadták. Az utonállót azonban még idejekorán torkon ragadta s egy lámpához vonszolta. A mint az arczába tekintett, fájdalmában fölkiáltott :

— André ! . . . André ! . . .

III.

Tehát az az utonálló, a ki őt megtámadta, a saját fia volt.

Nem akart hinni a szemeinek ; azt hitte, hogy csak álmodott s öntudatlanul is azt mormogta :

— Nem ! . . . Nem lehet !

De André egész nyugodtan igy válaszolt :

— Nem tévedsz, csakugyan én vagyok.

S mivel az atyja még mindig nem akarta elhinni, elmondotta neki az éjjeli támadás okát is.

André tulajdonképen két életet élt ; nappal az volt, a kinek a társaság ismerte ; éjjel azonban lámpát gyujtott a szobájában, elszökött hazulról s az éjszakákat a legléhább fiatal emberek és hölgyek társaságában töltötte. Ily módon titokban csakhamar eltékozolta mindenét s mivel nem tudott másként pénzt szerezni, utonállásra vetemedett, a mi annyival is inkább könnyü volt neki, mert senki sem gyanakodott rá.

Martillac nem szólt egy szót sem, hanem odaadta a revolverét a fiának.

— Nem ölöm meg magam, — szólt a fiatalember cynikusan, — hanem ölj meg te, ha mersz !

Az atyja ezt meg is merte tenni, s mikor a fia a lábaihoz borult, megcsókolta a homlokát.

Azután a holttestet a karjára vette, hazavitte, szépen felöltöztette és lefektette.

Másnap már mindenki tudta, hogy Andrét megtámadták és megölték azok a titokzatos utonállók, akiktől az egész város remegett.

Henry Févre.

A kinai háboru.

— Expresz tudósitás. —

Budapest, november 15.

Most, hogy megszövegezték a békefeltételek pontjait, kiderült, hogy a kinai keresztyéneknek nyujtandó kártérítésről teljesen megfeledkeztek. Hozzáfogtak tehát a béketárgyalók és tanácskozni kezdtek, hogy mi módon nyujtsanak elégtételt azoknak az embereknek, a kik ebben a háboruban a legtöbbet vesztettek. — Ekkor kiderült az, hogy a hatalmak nem értenek egyet abban, hogy a kinai keresztyének kárpótlást kapjanak. Oroszország és Japán ellenzi a kárpótlást és nem hajlandók belemenni abba, hogy a sokat üldözött emberek némi rekompenzációban részesüljenek.

Egy kinai konzervativ ujság azt tanácsolja azoknak az embereknek, kik a bünösök lisztáján szerepelnek, hogy öngyilkossággal meneküljenek a büntetés elől.

Hire járt, hogy az amerikai kormány nem fog hozzájárulni a békeföltételekhez. — Most amerikai helyről czáfolják ezt a hirt, oly hozzátétellel, hogy Amerika azért sem foglalhat állást ebben a kérdésben, mert sokkal nagyobb a távolság Amerika és a harcztér között, semhogy helyesen meg tudnák ott itélni, kik a főbünösök és hogy azokat milyen büntetéssel kell sujtani. Legjobb, ha mindent a béketárgyalókra biznak. Az ujabb eseményekről a következő táviratoink számolnak :

London, november 16. A „Morning-post"-nak jelentik Pekingből 14-iki kelettel :

A követek ez idő szerint azon tanakodnak, hogy a benszülött keresztyének kártérités kapjanak e vagy sem. A franczia követ a kártérités mellett foglal állást és valószinü, hogy a német követ is hozzájárul valamilyen formában a kártérítéshez. Ellenben az angol és az amerikai követ, ugy hiszik, ellenkező álláspontot foglal el, a miért is bajos megegyezésre jutni. Japán ellene van a benszülött keresztyéneknek adandó minden kártéritésnek és Oroszország sem járul hozzá.

London, november 15. A „Standard"-nak azt jelentik Sanghaiból. hogy az odavaló kinai hivatalnokok a legközelebbi időre Tungfusziang vezetése alatt mohamedán lázadás kitörését várják Senszi tartományban. A Daily Mail-nak táviratozzák Sanghaiból, hogy a konzervativ kinaiak egyik vezető lapja a paotingfui expedicióról irva, fölszólitja a még le nem tartóztatott kinai hivatalnokokat, a kiknek életét a szövetségesek fenyegetik, hogy a szégyenletes haláltól öngyilkossággal igyekezzenek megmenekülni.

Tiencin, november 15. Hir szerint császári ediktumot bocsátottak ki, a mely hirül adja a császárnak és az özvegy császárnénak azt a szándékát, hogy visszatérnek Pecsilibe. Egy 330 főnyi orosz hadoszlop, amely e hó 4-én 41 ágyuval Nrazovszki százados parancsnoksága alatt innen elindult, 9-én visszaérkezett. A csapat azt jelenti, hogy Hsziacang faluba való megérkezésükig jelentősebb dolog nem történt. Ott tudta meg a csapat, hogy lutáji kinai császári csapatok fosztogatták a helységet. A kinaiak fölszólitották az oroszokat, hogy jöjjenek be a helységbe, a mire az oroszok azt felelték, hogy ha a kinaiak egy órán belül el nem vonulnak, megkezdik az ágyuzást. A kinaiak, akiknek 1200 emberük és 19 ágyujok volt, egy ütközetben 200 embert veszitettek, mire futásnak eredtek. Az oroszoknak nem volt veszteségük. A helységben egy raktárt találtak lövőszerekkel és 2000 modern szerkezetü puskával. A raktárt levegőbe röpitették.

Tiencin mostani 600.000 főnyi lakossága, hozzávetőleges becslés szerint, harmadrészben boxer. A szövetségesek lázadás esetére megerősitették a helyőrséget.

SZINHÁZ.

Liliom Klári. Ábból az alkalomból, hogy szerzője, Dóczy József bucsut mond Debreczennek, került szinre Liliom Klári. A szinház szépen megtelt az ünnepelt férfiu jó barátaival és tisztelőivel. Az első felvonás hatásos jelenete után hatalmas babérkoszorut bocsátottak le a zsinórpadról, melylyel jóbarátai tüntették ki a szerzőt. A tapsnak és ujrázásnak nem akart vége-hossza lenni s még a vasfüggöny ajtaján is meg kellett jelennie a lelkesedésében frenetikus tapsvihart rögtönzött közönség előtt. A szereplők is teljes odaadással buzgólkodtak a darab sikerének érdekében. Fáy a czimszerepben remekelt s megható játékával viharos tetszést keltett. Perényi édes szavu és bájos Verus tudott lenni s énekben és játékában egyaránt dicséretet érdemel. Karacs (Csillag Marczi) méltó partnere volt. F. Kállai Lujza sok csábbal és szenvedélylyel játszotta Bogár Ágnes szerepét. Ódry (Barna Peti) nagy gonddal alakitott. Komjáthy hatalmas, erőteljes Csillag Pistája zajos elismerést aratott. Sziklay és Kiss Irén mókáikkal derültségben tartották a közönséget. Szigeti Lujza igyekezettel, de nem sok szerencsével játszott.

V.

Felelet a Válaszra.

Debreczen, november 16.

Tisztelt laptársunk, a „Debreczen", a lapunk szerdai számában megjelent „Szinház és kritika" czimü közleménynyel foglalkozik, melyben kifejtettük álláspontunkat a szinház és kritika közötti viszony kérdésében.

Laptársunk válaszára kijelentjük, hogy az emlitett kérdésben elfoglalt álláspontunkat továbbra is változatlanul fentartjuk, ahhoz semmit hozzá nem teszünk, abból semmit elvenni nem kivánunk, mert meggyőződésünk az, hogy ellenünkben oly érv, mely elfogadható volna, fel nem hozatott.

Mert lapunk szerkesztősége soha se m értett egyet azzal az iránynyal, mely a Komjáthy szintársulatával szemben oly éles ellentétbe helyezkedett, mint a „Debreczen."

Mi többször megbiráltuk a társulat müködését nem is enyhén, anélkül, hogy a társulatot elitéltük volna, de birálatunk hangjába soha sem vegyült az indulat diszszonanczia. Ezért nem volt köztünk és az igazgató között nézeteltérés.

Kijelentem, hogy a laptársunk közleményében nekem imputált azon kijelentést, hogy : „a gyülésre el nem mehetek, mivel lapunk egyik társtulajdonosa Komjáthy János. A gazdám ellen nem szólhatok. De ha az értekezlet valamiben leköti magát, én és munkutársaim le fogjuk vonni a konzekvenczját," — nem tettem. Igaz, hogy a szerkesztőség tagjai előtt azon nyilatkozatot tettem, hogy az értekezletre nem fogok elmenni, mert nem értek egyet annak álláspontjával.

Az érdekeltektől nyert értesülésem szerint Komjáthy a Csokonai-nyomdának nem társtulajdonosa. Egyébiránt erről bárki meggyőződhetik, ha a törvényszéki czégbejegyzést megtekinti.

A mi a személyemre vonatkozó megjegyzéseket illeti, azokra — legyen gáncs vagy dicséret — mint a nyilvánosságra nem tartozókra, észrevételt tenni nem kivánok.

A közönségre bizom annak megitélését, hogy helyén való-e azon hang, mely önérzettől ugyan duzzadozik, de elfogulatlannak épen nem mondható. Béke velünk.

Dr. Orbán József.

HIREK.

— **Rendkivüli közgyülés**. Ma d. e. 10 órakor a városháza kis tanácstermében Simonffy Imre kir. tan. polgármester elnöklésével ülést tartatott. Egy tárgya volt a közgyülésnek és ez az esküdtbiróságokról szóló 1897. évi XXXIII. t.-cz. 14. és 15. §§-ai értelmében alakitandó bizottságokba a bizalmi férfiak megválasztása. A tanács javaslatára megválasztattak Lengyel Imre, Dobieczky Sándor, Kardos László és L. Nagy Bálint. Tiz perez mulva a közgyülés jegyzőkönyvét hitelesitették.

— **A közigazgatási tanfolyam internátusa megnyilt**. Weszprémy Zoltán, a tanfolyam igazgatója előterjesztése folytán a m. kir. belügyminiszter az internátus létesitésre szükséges összeget kiutalványozta. Az internátus tegnap nyilt meg s 15 bentlakó növendéke van, ezeken kivül negyvenen étkeznek az internátusban. Az internátus a régi Kovács-kaszárnya helyiségében a Csapó- és Burgundia-uteák sarkán van.

— **Jövőheti bünügyi főtárgyalások**. 1900. november hó 19-én, hétfőn : Karacs Sándor s társai ellen, sulyos testi sértés büntettéért. Tóth János s társa ellen, lopás büntettéért.

November 20-án, kedden : Szodrai János ellen, lopás büntettéért. Jenei Sándor s társa ellen, orgazdaság büntettért. Mező Imre ellen, hatóság elleni erőszak büntettéért. Gacsó Demeter ellen, magánokirat hamisitás büntettéért. Kadarász Dajka Ödön ellen, sikkasztás büntettéért.

November 21-én, szerdán : Kaufmann Gyula ellen, csalás büntettéért. Gém János ellen, magánokirat hamisitás büntettéért. Bődi Lajos s társai ellen, lopásbüntettéért.

November 22-én, csütörtökön : Juhász István ellen, szándékos emberölési bünt. kisérletéért. Deák Miklós s társai ellen, hamis tanuzás büntettéért. Kubicsek Nándor ellen, lopás vétségéért. Babics Sándor ellen, zsarolás büntettéért. Paulovics Ede ellen, hatóság elleni erőszak büntettéért.

November 23-án, pénteken : Kittl Péter ellen, lopás büntettéért. Gáspár (Roszin) Péter ellen, lopás büntettéért. Barta Imre ellen, lopás büntettéért. Tar Sándor ellen, orgazdaság büntettéért. V. Tóth Lajos ellen, lopás büntettéért.

Ugyanaznap itélethirdetések.

— **A nagybeteg czár**. Az első táviratok a czár betegségét könnyü lefolyásu influenzának mondták. Az ujabb, hivatalos orosz táviratok már sokkal komolyabb szinben tüntetik fel a czár betegségét. Az influenzából tifusz lett. A betegség lefolyásáról naponta orvosi jelentéseket tesznek közzé. A legujabb bulletin igy hangzik :

> Ő felsége az éjt jól töltötte. Az általános állapot jó. A hőmérsék 38·7. Érverés 72. A fej tiszta. Az erőállapot teljesen kielégitő. A betegség diagnózisa : hastifusz, jelenleg teljesen kielégitő lefolyással.

Most Pétervárról azt a nagy feltünést keltő hirt kapjuk, hogy az orosz czár betegsége alighanem összefüggésben van a nihilistáknak egy merényletével. Ilyen hir Berlinbe is érkezett. A czár betegsége állitólag nem influenza, nem is hastifusz, **hanem méreg okozta kór**.

Ez a hir még megerősitésre szorul, de nem lehetetlen, mert az orosz nihilisták az utóbbi időben több izben adtak magukról életjelt.

— **Az állattenyésztés emelése érdekében**. Darányi földmivelésügyi miniszter két millió koronával irányoztatta elő az állattenyésztés tárczaszükségletét. És igy, jóllehet mintegy 500.000 koronával szaporodtak e közgazdasági ág kiadásai, az államháztartásnak tényleg nem lesz több kiadása. Mert az apaállatok állami közvetitéssel történő elhelyezése annyira népszerü lett, hogy a községek és kisbirtokosok az eddiginél kisebb kedvezmények mellett is, az állam által importált s szakszerüleg megbirált tenyészanyagot keresik, ekként az állattenyésztés föllenditésére szükségelt összeg a kedvezmények redukálásával fedezetet talál.

— **Rabló czigányok**. Tegnap délelőtt hét szekér sátoros czigány ütött tanyát a szomszédos Sáránd község állomási épülete alatt. Megvárták, mig a vonat elindult s aztán nagy tömegben törtek az állomásfőnökre, a ki rémülten menekült családjával a padlásra s kétségbeesetten kezdett segitségért kiabálni. Egy kéménykotró, a ki arra járt,

futva igyekezett Sárándra s értesitette a csendőrséget. Ép akkor akartak a czigányok a szekereikre felrakott butorokkal tovább állani, mikor a csendőrség odaérkezett. A tulnyomó erővel levő czigányok már-már lefegyverezik őket, ha a közelben dolgozó munkások is segitségükre nem szaladnak. Ezt látva a czigányok, a rablott holmikkal elvágtattak. Mindössze hármat sikerült közülök elfogni, a kiket megkötözve a községházára kisértek.

— **Megdézsmált raktár.** Csanak József czég árukkal dusan megrakott pinczéjét dézsmálja, már több mint három hónap óta két jeles firma. Tegnap délután a véletlen adta a rendőrség kezébe a bünösöket. Az egyik segéd valamiért lement a pinczébe, s mikor a lépcső aljához ért, egy ember osont ki a pincze ajtaján, a kiben Deák István házmesterre ismert. Vallatóra fogták a házmestert, a ki hosszas faggatásra bevallotta, hogy az emeleten lakó megyei főjegyző hajdujával, Kádár Pállal együtt már három hónap óta dézsmálják a dusan megrakott magazint, s a lopott dolgokat a házmester Szent Anna-utczán lakó feleségéhez szállitják. A házkutatás során tényleg rengeteg árut találtak a megjelölt helyen s szekérrel kellett a finom borokat, czukrot, kávét s más effélét visszaszállitani. A lopott árukból hatalmas mutatságokat rendeztek. Hogy mily összeget tehet ki a tömérdek elrablott áruk értéke, a vizsgálat fogja kideriteni.

— **Királyi szó a tanitókhoz.** Fényes elégtételt nyertek tegnap az utolsó időben méltatlanul meghurczolt magyar tanitók — magától a királytól. A tegnapi kihallgatáson ugyanis a magyar tanitók küldöttsége tisztelgett a Budapesten időző uralkodónál, hogy a tanitók iránt eddig tanusitott pártfogását megköszönjék s azon kegyességét, hogy a tanitók házának megengedte a „Ferencz József tanitók háza" név viselését. A küldöttségben a fővárosi tanitók nevesebbjei vettek részt, dr. Göőz József, Lakits Vendel és mások, a küldöttséget Ujváry kir. tanácsos, a „Néptanitók Lap"-jának szerkesztője vezette. Az uralkodó a lehető legszivélyesebben fogadta a küldöttséget, müködésükről a meleg elismerés hangján nyilatkozott, a tanitókat további kegyéről biztositá s végül e szókat intézte hozzájuk:

— Tanitsák a gyermekeket magyar hazafiságra!

Elképzelhető a tanitók lelkesültsége e szavakra. Köny szökött szemébe a sok, méltatlanul megrágalmazottnak s csak a szoros udvari etikett fojtotta beléjök a kitörni készült heves „éljen!"-t. E szavak azonban elharsognak az ország véghatáráig minden világtáj irányában s elmondják minden tanitónak, mily elégtételt adott maga a király a tanitóknak — a „tanbetyár" elnevezésért.

— **Tolvaj koldus.** Végh Károly dologtalan szabósegéd koldulásra adta a fejét. Kéregetés ürügye alatt jutott be Abaffy Jenő mérnök lakásába is, a hol, miután látta, hogy senki sincs a szobában, 31 korona értékü mérnöki müszereket ellopott. Másnap azonban felismerték az udvarban lakók s megtalálták nála a lopott dolgokat is. A törvényszék ma vonta felelősségre a tolvaj szabósegédet s 6 havi börtönnel sujtotta. A kir. ügyész sulyosbitásért felebbezett.

— **Gyilkosság semmiért.** Az aradmegyei Vinyest községben Serbán Gyorgye jómódu parasztgazdánál nagyobb társaság gyült egybe vacsorára. Vacsora után elkezdtek mulatozni s mikor már többet ittak a kelleténél, összeszólalkoztak. A vita hevében Bugyisán Trandafin eltávozott, de nem sokára visszatért egy puskával és az ablakon keresztül belőtt. A golyó szerencsére nem talált senkit. A nagy ijedtségre a szobában levők kirohantak az utczára s ekkor Bugyisán Trandafin Bugyisán Juont a fegyverrel ugy vágta fejbe, hogy ez tegnap délután sulyos sebébe belehalt. A gyilkost elfogta a csendőrség.

— **Meglőtt katona.** Majdnem végzetessé válható szerencsétlenség történt a napokban a katonaujonczok kiképzése közben Nagyváradon. A 37. gyalogezred póttartalékosai a napokban lövőgyakorlatokat végeztek. A szerencsétlenség alkalmával a 13. század ujoncai gyakorló tölténynyel lőttek, mikor az egyik ujonc póttartalékos társának, Hisik Imrének véletlenségből a lábába lőtt. A szerencsétlenül járt katonát lábán sulyosan megsebesülve vitték a katonai közkórházba. A vigyázatlan bakát letartóztatták s meginditották ellene a vizsgálatot.

— **Öngyilkos tót.** A felvidékről évekkel ezelőtt hozzánk leszármazott, a Pogácsás György tanyáján felvigyázói minőségben szolgáló Balák György ma hajnalban életuntságból a padláson felakasztotta magát, — s mire hozzátartozói észrevették, — már minden élesztési kisérlet sikeretlen volt. Az öngyilkost ma temették egyházi szertartás mellőzésével. A huszadik század kezdetén hol marad a felvilágosodás s miért késik az?

— **Gondatlan fuvaros.** *Gyöngyösi* Sándor fuvaros tegnap délután 5 óra körül betért a Bocskai-téren egyik korcsmába, mig a szekérbe fogott lovait felügyelet nélkül az utczán hagyta. A lovak először ide-oda huzgálták a szekeret, majd valamitől megijedvén, vágtatni kezdtek a temető felé. Egy rendőr tartóztatta fel a megvadult állatokat, mielőtt még kárt tettek volna valakiben, a felelősségre vont fuvarost pedig — ki még tetejébe szidalmakkal illette a rendőrt, felkisérték a bünügyi osztályhoz.

— **A Polgári Kör bálja.** A Polgári Kör választmánya tegnap tartott ülésében kimondta, hogy szokásos bálját január hó 5-én (szombaton) fogja megtartani a Bika szálloda disztermében s ugyanekkor a rendező bizottság elnökévé Kéky Sándor, a kör alelnöke választatott meg. — Már ez alkalommal is felhivjuk olvasóink figyelmét városunk tőzsgyökeres polgárainak e báljára.

x **Hova menjünk délelőtti reggelire?** Az **„Angol Királynő" szálloda sörcsarnoka** vagy **éttermébe**, melynek törekvő tulajdonosa kiváló gondot fordit arra, hogy azon régen és általánosan megnyilvánult elismerést, melyet kitünő konyhája és figyelmes kiszolgálás által kiérdemelt, a napnak ezen szakában is érvényesitse.

A nagy választéku frissen készült reggelihez a legkiválóbb Dréher-féle koronasört (à la pilseni) szolgáltatja.

A mi a szinház utáni vacsorázást illeti, ő, a mindenre kiterjedő figyelmével, annyira megnyerte Debreczen és vidéke intelligenciájának pártolását, hogy szinház után a legtöbb család csak hozzá siet, mivel tudja, hogy az ő étterme valóságos találkozó helye városunk előkelőségének.

Zeneestély minden nap, felváltva **Rácz Károly** és a **Magyari Testvérek** zenekara által.

— **Leforrázott gyermek.** Nagy Jánosné szül. Kovács Rákhel f. évi február 17-én konyhájában foglalatoskodott. Két kis gyermeke körülötte játszott s játék közben az egyik a lóczát, a melyen egy fazék forró leves volt, meglökte, ugy hogy az Gábor nevü fiára ömlött, a ki aztán a szenvedett sulyos sebek következtében nyolcz nap mulva meghalt. Gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt vonta felelősségre ma a törvényszék a szerencsétlen anyát; a sok enyhitő körülmények mérlegelése után azonban felmentették. Az itélet jogerős.

— **A mustra czipők.** Márkus Miksa piacz-utczai üzletének az ajtajába egy kirakat táblára 6 fél pár posztó bőrczipő volt kifüggesztve. Tegnap este felé, mikor a legnagyobb forgalom van a piaczon ismeretlen tettes leemelte a táblát s mindenestől elvitte, nem törődve vele, hogy kissé kényelmetlen lesz a sok ballábra való czipőt összepárositani. A rendőrség keresi a nem épen válogatós tolvajt.

x **Szép bajusz** leggyorsabban és legbiztosabban nyerhető a hires **Hajdusági pedrő** használata által, mely **minden bajuszpedrő készitmények között a legjobb!**

A bajuszt szép állásban tartja, nem töri, nem tépi ki és **soha sem keményedik** meg.

Teljesen ártalmatlan növényi anyagokból készül, **terpentint** nem tartalmaz, igen kellemes illatu és **soha sem avasodik meg.**

Egy doboz ára: fehér és barna szinben 40 fillér. Kapható: Debreczenben **Tóth Béla** gyógyszertárában, valamint a készitő **Grósz Nagy** Ferencz gyógyszertárában, H.-Szoboszlón.

x **A gyomor betegségei** igen különböző rossz indulatu formákban mennek át, különösen ha jelentéktelenebb gyomorbajok ellen mit sem használunk. Ilyenek ellen mindig kellene valamely házi szert kéznél tartani. Kitünő hatásunak bizonyult e tekintetben dr. Rosa balzsamja, melyet Fragner B. gyógyszertára Prágában 203., III., készit. Kapható minden gyógyszertárban.

Egyházkerületi közgyülés.

— Harmadik nap. —

Kitartó érdeklődés mellett nyilt meg a Kiss Áron püspök, főrendiházi tag és gróf Degenfeld József főgondnok kettős elnöklete alatt a tiszántuli ev. ref. egyházkerület közgyülése, mely a tegnap történtek jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesitésével kezdődött.

Ezután Zsigmond Sándor kerületi főjegyző olvasta az egyházkerületi tanügyi bizottságnak a gymnasiumokra vonatkozó rövid elintézési nyert jegyzőkönyveit.

A nagyváradi leányinternátus igazgató bizottságának évi jelentése tudomásul vétetik.

Hasonlókép a vallás és közoktatásügyi miniszter leirata a magyar gyártmányu tanszerek használata ügyében.

A debreczeni ev. ref. egyház tanitónőképző intézete IV-ik osztálya már ez évben történt megnyitása örvendetes tudomásul szolgál; ugyanekkor kineveztetnek a képességi vizsga felvételét eszközlő censorok.

A birósági ügyviteli szabályzat elfogadása kérdéséhez Ritoók Zsigmond szól, kifejtvén, hogy ő a törvény szószerinti szövegének összehozását nem tartja ügyviteli szabályzatnak, különben is mi szükség arra, hogy a törvényes intézkedést szabályrendelettel irányitsuk.

S miután nagy részletességgel bebizonyitja, hogy az egész ügyvitel a törvények és annak ismétlése, nagy tapasztalata és gyakorlata segitségével irányt mutat: mik lennének a kifejtendő tárgyai egy ügyviteli szabályzatnak. Inditványozza, hogy adassék vissza a tervezőnek az általa ajánlott utasitások szerint való kidolgozás végett.

Éljenzéssel fogadott beszéde után dr. Baksa Lajos és Kiss Albert egy ad hoc bizottságot kivánnak.

Ugy történik és Ritook elnöklete alatt Puky Gyula, Márk Endre e. k. ügyész és Széll Kálmán esperes kiküldetnek.

Sok kisebb jelentőségü tárgy után a tanügyi bizottságnak a népiskolai, már forgalomba bocsátott kiadványok (olvasókönyvek) felől oly formán határozott a közgyülés, hogy a népiskolai tanügyi bizottság jelentését és javaslatait tudomásul veszi és megerősiti. S ez alapon Csurka István és társainak a 2300 korona pályadijat s a Somogyi Pál elnöklete alatt álló szerkesztői bizottságnak pedig a 2400 korona tiszteletdijat kiutalványozza.

A m.-turi egyház lelkészei az ottani tanitói kart azzal a váddal illetik, hogy nem járnak a templomba. A vád alaptalansága bebizonyul; két turi egyháztag értesitése szerint azonban kivánatos, hogy a turi lelkészek nagyobb igyekezetet fejtsenek ki a rájok bizott nyáj gondozása körül. A felekezeti jóindulatnak egy jeles fattyuhajtását volt szerencsénk teljes fejlettségében szemlélni. Tisza Ujlakon 4, az állam által állitott, kath. jellegü iskola van. Az ujlaki református hivek gyermekei mindazáltal iskola nélkül nőnek fel, mivel az iskolába felvételkor ugyszólván szemenként kiválogatják ki a reform., ki a kath. s ha véletlenül református, egyszerüen elutasittatik.

E tárgyban — a részletek bevárása után — kerület a vall. és közokt. miniszterhez felirattal él.

A hódmezővásárhelyi egyház 5—6000 forint költséggel Budapesten egy protestáns sajtóiroda felállitását ajánlja; az egyházkerület elvben magáévá teszi az inditványt.

Délután 5 órakor a birósági ügyek, holnap pedig a még hátra levő adásvételi és csere ügyek tárgyalásával fejeztetik be a közgyülés.

Egy tengeri katasztrófa epilogusa.

— Expresz-tudósitás. —

Budapest, nov. 16.

Három évvel ezelőtt, 1897 szeptember 21-én este 7 óra tájban történt, hogy a fiumei kikötő bejárásánál Czirkvenciába érkező és parthajózási szolgálatot teljesitő Ika nevü kis hajó, amely a magyar-horvát hajózási részvénytársaság tulajdonában volt, összeütközött a kikötőből kiinduló Tyria angol gőzössel. Az összeütközésnek gyászos következménye az lett, hogy a derékban kettészelt Ika elsülyedt és annak utasai közül 22-en, személyzetéből pedig egy alkalmazott vizbefult. Az Ika kapitánya Forempoher Román volt, az angol hajóé pedig Bacor Vilmos.

A katasztrófa után nyomban megindította a fiumei révhatóság a vizsgálatot. A katasztrófa a tengernek azon pontján történt, ahol a révhatóság szabályzata értelmében az Ikának a révbe való bejárásnál elhaladnia kellett, mig a Tyriának a kijindulásnál a csatorna ellenkező oldalán vezetett az utja. A Tyrián rajta volt a révkalauz, aki azt az utat minden nap megtette és akinek okvetlenül tudnia kellett, hogy az Ika Czirkvencziából jövet minden este elhalad azon a helyen. Még a katasztrófa estéjén elfogatta a királyi ügyészség Forempoher Román kapitányt, akit azzal vádoltak, hogy az ő helytelen intézkedései okozták a katasztrófát.

A szakértők azt mondták, hogy Forempohernek a kikötőn kivül kellett volna maradnia, hogy bevárja a Tyria kimenetelét. Több hajóskapitány ezzel szemben ugy nyilatkozott, hogy Forempoher szabályosan intézkedett, a veszély pillanatában mindeneken előtt megadta a szabályos jelzést, amelyről azonban a Tyria nem vett tudomást.

Csak azután szánta rá magát olyan intézkedésre, amely még megmenthette volna. A menekülés azonban már lehetetlen volt, mert a Tyria oly sebességgel jött az Ikának, hogy az derékban léket kapva, néhány percz alatt elsülyedt.

A katasztrófa ügyével a főtárgyalást megelőzőleg foglalkozott még a velenczei törvényszék felebbviteli tanácsa is. A magyar-horvát tengerhajózási társaság ugyanis a katasztrófa után nyomban távirati uton kérte a velenczei birósságtól a Tyria feltartóztatását és a zárlat elrendelését. A velenczei törvényszék foganatositotta is a zárlatot és a Tyria csupán biztositék után folytathatta utját.

Ez év május havában tárgyalta a fiumei törvényszék a kapitány ügyét, akit a btk. 445. §-a alá eső vétség miatt helyeztek vád alá. A több napi tárgyalás során az Ika gépésze és fütője tették a legterhelőbb vallomást. Szerintük az Ika utolsó vezényszava ez volt:

— Con tuta forze avanti! (Teljes erővel előre.) E vezényszónak eleget tettek és erre következett be a katasztrófa. Az Ika tengerfenékről kiemelt gépe is a vezényszónak megfelelőleg volt beállitva. E döntő vallomások következtében a törvényszék bünösnek mondotta ki Forempoher Románt a btk. 445. §-ába ütköző vétségben, melyet azzal követett el, hogy gondatlanságával 22 személy halálát idézte elő, 16 más személynek pedig életét veszélyeztette. Büntetését 4 havi fogházbüntetésben szabta meg, melyből azonban két hónapot kitöltöttnek vett a törvényszék az elszenvedett vizsgálati fogság által.

Az elitélt Forempoher kapitány védőjének, dr. Környei Edének felebbezése folytán fölkerült az ügy felülbirálásra a budapesti kir. itélőtáblához, melynek I. büntető tanácsa tegnap tárgyalta Tolnay Antal táblai biró előadása alapján. A tábla a szakértői véleményekből és a tanuk vallomásaiból nem látta bebizonyitottnak, hogy Forempoher okozta a katasztrófát s e z é r t a z i t é l e t, v a l a m i n t a n n a k k ö v e t k e z m é n y e i a l u l f ö l m e n t e t t e.

TÁVIRATOK.

— „Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai. —

Lezuhant vonat.

Bayonne, nov. 16. A déli vasut expresszvonata tegnap délben Dax állomás közelében kisiklott és lezuhant a vasuti töltésről. A mennyire eddig ismeretes, 12 e m b e r é l e t é t v e s z t e t t e és vagy 20 m e g s e b e s ü l t. A forgalom megszakadt. Bayonneból 7 orvost küldtek a szerencsétlenség szinhelyére. A balesetet a nagy menetsebességnek tulajdonitják.

Bayonne, november 16. A vasuti baleset pillanatában a legtöbb utas az étkező kocsiban volt. A mozdony legurult a vasuti töltésen és azután még kétszáz méternyire szaladt a sik földön. A fölismert holttestek közt van Canavaro herczeg, Peru párisi követének holtteste is. Canavaro herczegné kettős lábtörést szenvedett. A holttestek borzasztóan össze vannak roncsolva.

Több sebesültet a szomszédos majorba vitték, a többieket Daxba szállitották. Eddig 13 holttestet szállitottak Daxba. Áttól tartanak azonban, hogy még 5 vagy 6 ember van a kocsik alatt eltemetve.

A német politika botránya.

Berlin, nov. 16. A „Worwärts“ jelentése szerint a birodalomgyülés szocziáldemokrata pártja interpellácziót nyujtott be, a melyben azt kérdezi a birodalmi kanczellártól, milyen intézkedéseket szándékozik tenni a belügyi hivatal ama hivatalnokai ellen, a kik a német iparosok központi szövetségesétől 12,000 márkát követeltek és kaptak arra a czélra, hogy az ipari munkaviszonyok védelméről szóló törvényjavaslat érdekében mozgalmat inditsanak.

Eszterházy vallomásai.

Brüsszel, nov. 16. Az „Independence Belge“ közli Eszterházynak a londoni franczia főkonzul előtt tett vallomásait. E szerint Eszterházy, akinek kihallgatása több napon át tartott, vádakat emelt Du Paty de Clam, Henry, Billott, Boisdeffré, Gonze és Laussier ellen, továbbá kijelentette, hogy a borderau hamisitvány, a szakértői vélemény hamis és Vilmos császár levelei mesterséges uton készültek; állitásainak támogatására okmányokat adott át. Végül Eszterházy kijelentette, hogy rendeletre járt el. Az Independence Belge hozzáteszi, hogy Eszterházynak ezt a nyilatkozatát nem közölték a párisi képviselőház amnesztia-bizottságával, amely elé szánva volt.

A Mihajleánu-pör.

Bukarest, nov. 16. A tegnapi tárgyalás megnyitása után azt mondja Krambulov. hogy Trifanov arról értesitette, hogy liev fenyegette őt. Trifanov egyszersmind figyelmeztette Fitovszkit, hogy valami készül ellene. A Károly király ellen tervezett merényletről deczemberben Bogdanovtól értesült. A szerb király ellen tervezett merényletről semmit sem hallott. Mitev, az egyik esküdt kérdésére beismerte, hogy a vizsgálat alatt ugy nyilatkozott, hogy volt tudomása a Károly király ellen való összeesküvésről.

Az elnök felolvassa Sarafownak egy január hó 18 án kelt levelét, amelyben a nagy terv végrehajtásáról van szó. Az elnök ama kérdésére, hogy mi volt ennek a tervnek a czélja, Trifanov minden habozás nélkül ezt feleli: „Károly király meggyilkolása.“

A délafrikai háboru.

Standerton nov. 16. Boyes tábornok polgári kisérettel Ladysmithből ide érkezett. A kiséretet az egész uton zaklatták a burok. Az angolok vesztesége három halott és hé sebesült.

Port-Said, nov. 16. Egy ujságiró meg akarta látogatni Krüger elnököt, a ki azonban semmi szin alatt sem akarta fogadni. A „Gelderland“ ma délután elmegy innen. Hogy hova, azt nem tudják.

Cradock, nov. 16. A burok Vryburgtól 15 mértföldnyire meglepték a Kimberleyben nemrég ujjászervezett rendőrcsapatnak egy részét, a melyet azután 60 rendőr-önkéntes szabaditott meg. A burok közül hét ember elesett, Duplessis lovas-zászlós megsebesütt és fogságba esett. Az angolok három embert vesztettek. A burok 60 lovat lőttek le a harczban.

Colesberg, nov. 16. Azt hiszik, hogy a burok elhagyták Philippolistól délre elfoglalt hadállásukat. Ezt abból következtetik, hogy két angol kisérő-csapat átmehetett a nélkül, hogy ellentállásra talált volna.

Iró és huszárőrmester párbaja.

— november 16.

Véres kardpárbajnak volt tegnap délután szinhelye a kecskeméti Rudolf lovassági laktanya. Egy kiváló magyar iró és egy önkéntes őrmester állottak jelentéktelen összeütközésből szemközt és mindketten sulyosan megsebesültek.

Az esetről tudósitónk a következőkben számol be:

Dr. Szántó Kálmán főreáliskolai tanár, a kitünő regényiró a „Kecskemét“ szini referense, vasárnap este a szinház foyerjében véletlenül összetüzött Erdélyi, 13. huszárezredbeli őrmesterrel, a ki az idén szolgálta le önkéntesi évét és annak letelte után aktiváltatás czéljából 6 havi próba szolgálatra

az ezrednél maradt. Szó-szót követett, ugy hogy Sz. másnap kénytelen volt provokáltatni az önkéntest.

A segédek kardpárbajban állapodtak meg, melyet lovassági kardokkal, végkimerülésig vivtak meg tegnap délután 4 órakor a kecskeméti Rudolf lovassági laktanyában.

Segédekként Szántó részéről dr. Jászi Viktor és dr. Tegze Gyula jogtanárok, — Erdélyi részéről pedig Cserey Vilmos és Fabinyi Béla, 13. ezredbeli huszárfőhadnagyok fungáltak. Szántó orvosa dr. Kecskeméti Sándor városi tiszti orvos, Erdélyié dr. Berényi Dezső ezredorvos volt.

A felek rendkivül hevesen csaptak össze és mindjárt az első összecsapás után Szántó átvágta Erdélyi jobb kezén az ütőereket, Szántó pedig a fején a jobb oldali fültövében, valamint a jobb oldalán szenvedett sulyos sérüléseket.

KÜLÖNFÉLÉK.

* **Tigrisvadászat csalogatással.** A vadcsalogatásnak egy igen érdekes módja van szokásban India északibb vidékein, a benszülöttek között. — Ha egy benszülött vadász valahol tigris-tanyát fedez fel, ilyen módon lát a vadászathoz: Felmászik a közelben egy magas törzsü, dus lombu fára, azután megkezdi a csalogatást sajátságos kiáltozással. Rendesen egy megrémült majom kiáltását utánozza, miközben gallyakat és ágacskákat tördel és dobál le, mint a majmok szokták. Ha aztán észreveszi, hogy a tigris leskelődve közeledik, még több ágat dobál le, végül pedig belefog a siró majom rémes orditásának utánzásába, miközben egy rongyokból készült bábut, mely az orditozó majmot jellemzi, ledob a fáról abban a pillanatban, mikor a tigris közvetlen közelben van, vagy a tisztásra kilép. A tigris erre, abban a hiszemben, hogy itt a véletlen szerencse egy kövér majmot juttat a bendőjébe, egy pár ugrással a helyszinén terem s ott a báb közelében néha hosszabb időre is megáll, ugy hogy az indiánus azt ilyen helyzetben még ócska dióverőjével is könnyen és biztosan elejtheti. A tigrist az axis-szarvasborju panaszhangjának utánzásával is szokták csalni, azonban a benszülöttek legtöbbjének állitása szerint erre kevésbé reagál ez a vérengző fenevad, mint a majom sivákolására.

* **Az öntudatos.** Hadnagy: Oh, Eliz kisasszony, ha tudnám, hogy miért rajong?

Eliz: Minden jóért, nemesért és szépért.

Haduagy: Hiszen akkor remélhetek.

* **Énekesnő, a ki a nyelvét öltögeti.** Dordrechtben történt, hogy egy Tosti nevü énekesnő hangversenyt rendezett és mivel az első énekszám után a hallgatóság nem eléggé zajosan tapsolt, az énekesnő — mint egy odavaló lap zenekritikusa irja — franczia nyelven kijelentette, hogy Angliában s Franczia országban sokkal többet tapsoltak neki s aztán azt a kérdést intézte a közönséghez, van-e oly bamba köztük, aki nem ertette meg, a mit mondott. Ezt — irja lapjában az illető zenekritikus — még csak elnéztük volna az énekesnőnek, de már az igazán hallatlan, hogy hangverseny végén nyelvét öltögette a közönségre s kezét a füléhez illesztve, iá-t mutogatott a pódiumról.

Nemde, kedves egy énekesnő?

* **Gyerekszáj.** A nap leszállt és közvetlenül ezután mennydörgés hallatszott. Virica meglepetes ujságolja;

— Édes mama, a nap aludni tér és most horyog.

* **A szerencsés nap emlékére.** Rejane asszony, a párisiak dédelgetett Madame Sans Geneje nemcsak kitünő szinésznő, hanem szabad óráiban a jótékonyság óragyala is. E napokban is a Páris közelében levő müvészek árvái asylumának nagy összeget adott át. A párisi „Figaro“ első helyen közölt egy czikket, mely Rejane asszony tollából származott. — E czikkben a legmeghatóbban magasztalá az árvaház jótékony müködését és elbeszélte, hogy ennek az intézetnek pénzre, sok pénzre van szüksége. Rejane asszony a következő inditványt tette: „Minden szerencsés embernek volt életében egy különösen szerencsés napja. E napra való visszaemlékezésül adjon mindenki 100 frankot az árváknak.“ A felhivás nagy sikerrel járt. Sok beküldő azt a napot jelezte szerencsés napnak, a melyen Rejane asszony czikkét elolvasta. Hét nap alatt 21600 frank gyült össze az árvaház javára. Utánzásra méltó példa!

* **Alapos ok.** Bácsi: Hát halljam a verset, Pista.

Pista: (hallgat).

Bácsi: No, miért hallgatsz? Már elfelejtetted?

Pista: Nem felejtettem el.

Bácsi: Akkor hát miért hallgatsz? Mondd el hát a verset.

Pista: Nem tudom.

Bácsi: Azt mondod, hogy nem felejtetted el és azt mondod, nem tudod. Hogy fér ez össze.

Pista (kitör): Meg se tanultam.

REGÉNY.

Tengeri betegség.

(Elbeszélés.)

— Egy orvos élményei. —

Németből: *Dr. Ujlaki Hugó.*

(Folytatás.) 17.

A háziasszony kissé külföldiesen beszélt, mint havannai nő, de kedvesen hangzott.

Ebéd után a környéken sétáltak és felmentek a toronyra. A doktor és Berta véletlenül egyedül maradtak a torony tetején.

— Most minden kérdésre jó lelkiismerettel őszinte igennel felelhetek, — mondá Berta bizalmasan rátekintve és mégis elpirulva. — Igen, ön boldog, mindene van hozzá! — Kezét nyujtotta neki. — De ki sejthette volna ezt az ön szavaiból?

— Épen ez az! El nem hinné, menynyire féltem, hogy titkomat idő előtt fel találja fedezni, a mint én ösmertem az önét!

— Ön tudta? — kérdé Berta csodálkozva.

— Természetesen! Megengedhettem volna magamnak, hogy fiatal leánynyal ily tréfákat csináljak?

Berta pár perczig gondolkozni látszott.

— Ezt mindenesetre észrevehettem volna, — mondá aztán mosolyogva. — De a mily különös a mód, amelyen egymással megismerkedtünk, époly alkalmas volna mindenféle sejtelem keltésére. Nemde, ön közelebbről ösmeri férjemet? Ah, ha tudná, milyen őrültséget engedtem meg magamnak! De mégis nagyon mulattatott, hogy ily fürdőepizódon ment keresztül és...

— És férje bizonyára nem fogja megtudni, — folytatta kedélyesen mosolyogva. De fogadjon el tőlem egy tanácsot: ha egy asszony fiatal és csinos...

— Ne játszék a tüzzel, most már tudom, elég ebből ennyi! De mondja, fog találkozni férjemmel?

— Bizonyára... gyakran látom őt a berlini hirlapirók egyesületének klubjában.

— Ön is jár oda? Én ugy tudom, hogy ön orvos?

— Csak egyszer voltam az...egy szép asszony tengeri betegségénél, különben dr. juris és udvari tanácsos vagyok. De mindenről, kérem, hallgasson még Bernauné előtt, igazságos bünhődésképen kiváncsiságáért.

Még mielőtt estefelé a vendégek a visszautazásra készültek volna, friezhollandi szokás szerint ajándékot kaptak. Vörös diszkötésü könyv volt az. Fedelén aranybetüs felirat volt beleirva:

„Regény Arthur Ottótól“ és mint ajánlás ez volt:

„Emlékül a tengeri betegség speciálista orvosára a Varina fedélzetén
1893. junius 19.
X. urnak, vagy asszonynak ajánlja
a szerző.“

Mintha felvillanyozták volna, ugy sietett Heléna a doktorhoz.

— Ön Arthur Otto? Istenem, hogy ösmerhettem önt ennyire félre! Ah, gondolja csak, azt hittem, hogy ön...ön...

— Vén szamár vagyok és egy ifju, szép asszonynak komolyan udvarolok! Nos igen, ez ugyan nem illett volna Arthur Ottóhoz, de...a költő is ember néha, — tette hozzá könnyedén Thelennére tekintve.

A viszontlátás kivánságával utazott Berlinbe a vig társaság.

„Arthur Ottó“-nak még az utolsó pillanatban meg kellett igérnie, hogy czikket ir a tengeri betegségről.

— De én is előjöjjek benne! — kérte Oldekopp Heléna kisasszony.

— Ám ne legyen indiskrét! — kiáltotta Thelenné a doktornak még a kocsiból is.

De Arthur Ottó becsületes ember volt. Czikkében mit sem árult el arról, hogy oly *„tengeri betegség“* is van, mely a fiatal asszonyokat még a szárazföldön, a parton és a dünákon is elfogja.

Kétségkivül nem minden gyakorló orvos csatlakoznék Arthur Ottó gyógymódjához e tengeri betegséggel szemben.

(Vége.)

DEBRECZENI VÁROSI SZINHAZ.

Folyó szám 50. Bérlet 41-ik szám „B“

Holnap, szombaton, november 17-én

A tücsök.

Szinmü 4 felvonásban. Irta: Birchpfeifer S.

Holnapután, vasárnap, nov. 18-án két előadás:

Délután 3 órakor, félhelyárakkal

A nebántsvirág.

Operette 3 felvonásban.

—

Este 7 és fél órakor, rendes helyárakkal, bérletszünetben:

A piros bugyelláris.

Népszinmü 3 felvonásban.

SZERKESZTŐI-POSTA.

M. Zs. Hosszu nekünk s emiatt sajnálatunkra le kell mondanunk a közlésről. Tárczáit azonban szivesen vennők.

Sz. F. Ö. Telegdy-pályázat ez évben nem lesz. Ugy tudjuk, hogy csak minden három évben hirdetik meg egyszer.

„Kisérlet.“ Kisérletnek elég jók, de még nem érik el a közölhetőség mértékét. Idővel talán jobban sikerül.

F. S. Álnév alatt beküldött közleményeket nem veszünk figyelembe. E sors érte a „Gizushoz“ czimü verset is. A szerkesztőségnek tudnia kell, hogy ki ir valamit.

I. F. *Helyben.* „Illatozó nyárban“ czimü verse eléggé hangulatos, de a jelen évszak keretébe nem illik bele; azután meg nincs is benne semmi uj gondolat. Önállóságra tessék törekedni, mert az ilyen poémát mások már százszor elzengedezték.

Többeknek. Kéziratokat vissza nem adunk s bérmentetlen levelet el nem fogadunk. Magánlevél irására sincs időnk.

Laptulajdonos: a Csokonai-nyomda.

9371.
1900. számhoz.

Árverési hirdetmény.

A külvásártéren levő Spitzer-féle sátor, cserepes korcsma és az e mellett levő pincze épületei fennálló állapotban a helyszini **1900. évi deczember hó 19-ik napján délután 3 órakor** megtartandó nyilvános szóbeli árverésen, a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mellett el fognak adatni.

Kikiáltási ár a Spitzer-féle sátor épületére nézve 1000 kor., a cserepes korcsma és pincze épületére nézve 100 kor.; az épületek különkülön fognak árverés alá bocsáttatni.

Árverelni szándékozók, az árverés megkezdése előtt, a kikiáltási ár 10%-át a kiküldött bizottság kezéhez letenni kötelesek.

Vevő az épület bontását csak 1901 január 20-án kezdheti meg és köteles 1901 márczius végéig az épületeket teljesen lebontani, az épületből kikerülő anyagokat elhordatni, az épületek helyeit elegyengettetni, a törmeléket pedig a városi mérnöki hivatal által kijelölendő helyre elszállittatni.

Debreczen, 1900 november 8-án.

A városi tanács.

Chief-Office 48, Brixton-Road, London, SW.

Valódi

Zagoriani mellsyrup.

Kellemesen bevehető szer felnőtteknek és gyermekeknek görcsös, fojtó és zihálló köhögésnél, tüdőnurut, elnyálkásodás és minden mellbetegségnél. Elősegiti a váladék kiköpését. Egy üveget 3 kor. 30 fillér előzetes beküldése mellett küld

Apotheker
A. Thierry's Balsam-Fabrik
in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Ügyeljünk a kupakzáróra a besajtolt czéggel: A. Thierry's Schutzengel-Apotheke.

Pincze

hordós és üvegezett borok beraktározására kiválóan alkalmas, a **Kossuth-utcza** elején kiadó. Czim a kiadóhivatalban.

Bérbe adó

a debreczeni határban,

az elepi pusztán

egy 32 nyilas

kitünő szántóföldből álló

tanyabirtok

gazdasági épületekkel kellően felszerelve

1901 október hó 1-től

3 vagy 6 évre.

Bővebb felvilágositást ád:

Berger Mór,
Széchényi-utcza 13.

Eladó

gyökeres és sima szőlővessző

az alábbi fajokban:

Borfajok: **Ezerjó, Olasz rizling, Kövidinka, Mustos fehér, Rajnai rizling, Piros tramini, Zöld szilváni, Szlankamenka, Fehér burgondi, Hólyagos furmint, Mézes fehér, Kadarka.**

Csemegefajok: **Passatutti, mocca de lona, vörös és fehér chaszellas.**

Továbbá: **Nagyburgondi, opportó** és **carbenettel keverve. Erdei, juhfarkkal** és **bakatorral keverve.**

A telepen sem perronospora, sem liszt harmat nem volt.

A fajtiszta borfajokból a sima vessző **ezre 6 korona,** a gyökeres I. oszt. **16 korona,** II. oszt. **12 korona**. A csemegefajokból a sima **ezre 8 korona,** a gyökeres I. osztályu **18 korona**, II. osztályu **14 korona**.

A kevert faju sima **ezre 4 korona,** a gyökeres **12 korona.**

Az előjegyzés alant irt igazgatóságnál **(Piacz-utcza 9. sz.)** eszközlendő és a beérkezés sorrendjében intéztetik el. Megrendeléskor az érték 50%-a lefizetendő. Csomagolásért 1 korona, városba szállitásért szintén 1 korona számittatik ezrenkint.

A debreczeni szőlő és bortermelő szövetkezet igazgatósága.

MIHALOVITS I. gyógyszertára a „Kigyó"-hoz

DEBRECZENBEN

Ajánlja

Harmat-arczporát (pouder)

mely készitmény üde szint kölcsönöz az arcznak s nem rontja az arczbőrt. Kitünő illata, teljesen ártalmatlan volta, valamint finomsága által vetekedik bármilyen arcz- vagy rizsporral. **Jól tapad és igen jól fed.**

A **Harmat-Creme** s **Harmat-szappannal** együtt használva az arczbőrt üdévé, széppé teszi s megóvja a megfeketedezosodástól. **Kapható háromféle szinben (fehér, rózsa s creme szin).** Minta doboz **Harmat-pouder ára 50 fillér (pamacscsal 60 fillér).** Nagy doboz ára **1 korona 80 fillér.** — Ajánlja továbbá következő **arczporait: Berlini fettpouder** (háromféle szinben) kis dobozban. **1 doboz 40 fillér.** **Veloutin-pouder** (háromféle szinben) kis dobozban. **1 doboz 60 fillér.**

ANTAL VINCZÉNÉ

szabászati és női ruha varroda terme.

DEBRECZEN, Csapó-utcza 18. szám alatt (gyógyszertár udvar).

Van szerencsém a nagyérdemü hölgyközönség becses tudomására hozni, miszerint a **budapesti és bécsi tanulmányutamról,** a hol is a női divat ágához tartozó szabászatban és annak előállitásában kiképeztetésem nyertem, hazaérkeztem és annak önálló folytatását megkezdettem.

Ezen téren nyert bő tapasztalataim reményleni engedik azt, hogy

a női divat legkényesebb igényeinek,

melyek a **budapesti, béosi**, valamint a **párisi divatlapokban** megjelennek, elvállalhatom, s oly daraboknak, mint **zsaketek, felöltők,** melyek **férfi szabó munkát** igényelnek, férjem **Antal Vincze** műhelyében fognak vezetésem mellett készittetni.

Magamat a nagyérdemü hölgyközönség figyelmébe ajánlva, vagyok

Szabászat tanitására hölgyek felvétetnek.

kiváló tisztelettel:
Antal Vinczéné.

Nyomatott a „Csokonai"-nyomdában Debreczenben.